

שיפור בהגייה ובמובנות הדיבור דרך אימון ממוקד בחיקוי מילולי בילד עם אוטיזם

דיטה הוד BCABA

תקציר

בילדים עם אוטיזם אנו פוגשים מקרים רבים בהם הלכות התקשורתית מתבטאת גם בקושי להבין את הילד, עקב שיבושי הגייה. ילד בן 3:8 שאובחן עם אוטיזם עבר אימון ממוקד לשיפור ההגייה, דרך חיקוי מילולי, במסגרת תוכנית ביתית. האימון נבנה באורח מדורג, כאשר רמת הקושי של הגירוי המוצג עלתה, מרמת ההברה הבודדת ועד לרמת המשפט. בעקבות האימון, הילד הראה שיפור משמעותי ביכולות ההגייה, ומובנות הדיבור שלו עלתה. תוצאות השיפור ניכרו בהתנהגות התקשורתית חברתית ובהסתגלותו לסביבה.

נבדק

ילד בן 3:8, אובחן עם אוטיזם, וטופל בגישה ההתנהגותית אינטנסיבית מגיל 6:2 בתוכנית ביתית. בתחילת הטיפול, הילד דיבר במילים בודדות ברמת הגייה ירודה. באבחון מפורט נמצא כי שיבושי ההגייה נובעים מתהליכים פונולוגיים המופיעים ברמת המילה, אך לא בהגייה של צלילים בודדים (למשל BA ללא בעיה, אך ANA במקום בנה). כמו כן, השיבושים נבעו מחולשה של שרירי הפה ואיברי ההיגוי, דיסארטריה. בנוסף, היה מיעוט מקרים של שפה ספונטנית ולא היה שימוש רחב באוצר מילים.

התערבות

מן השבוע הראשון להתערבות שולב בתוכנית הלמידה אימון בהגייה דרך חיקוי מילולי, בו נדרש הילד לחקות את הנאמר על ידי המטפלות. האימון הוצג באורח מדורג, כאשר רמת הדרישה עלתה בכל פעם שהילד הגיע לרמת הצלחה מעל 80% לשבוע. הצלחה הוגדרה כחיקוי בהגייה מדויקת ומובנת על פי השלבים הבאים:

הברות בודדות (כל הצלילים בכל התנועות)

מילים בודדות של 2 הברות (גזר, בונה) מילים בודדות של 3 הברות (בננה, מסתרק)

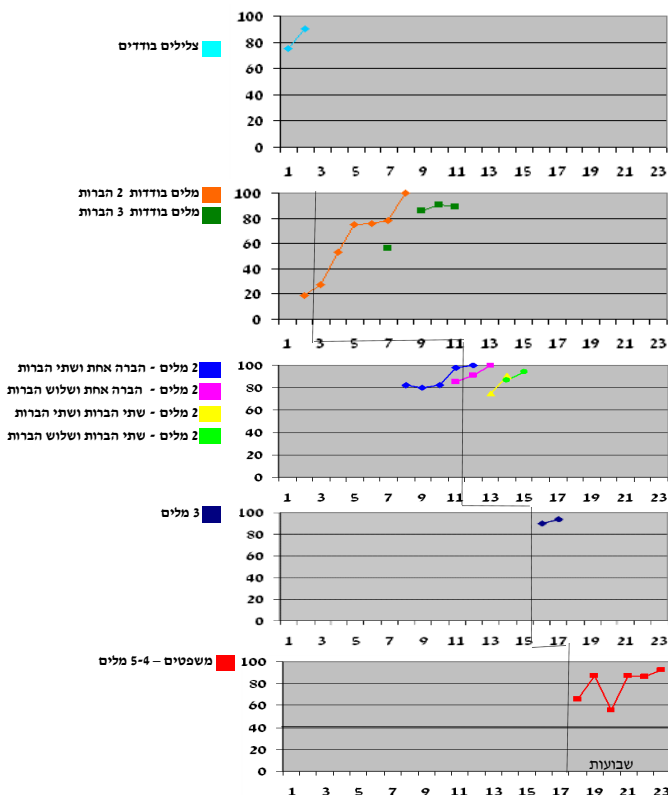
2 מילים, בראשונה הברה 1 ובשניה 2 הברות (נר לבן) 2 מילים, בראשונה הברה 1 ובשניה 3 הברות (איש מתלבש)

2 מילים, בראשונה 2 הברות ובשניה 2 הברות (ילד בונה) 2 מילים, בראשונה 2 הברות ובשניה 3 הברות (אמא מתחילה)

3 מילים (אבא קנה שוקולד)

משפטים מורכבים 4-5 מילים

תרשים: שיעורי הצלחות בהגייה על פי רמת הדרישה המשתנה

מרגע ההתמחות בכל שלב בתוכנית, הוצגה גם מחוץ לאימון הממוקד דרישה לעמוד בקריטריון ההגייה החדש. האימון דרך חיקוי מילולי לווה באימון מוטר-אוראלי, במטרה לשפר את יכולות השליטה באיברי ההיגוי ולתרום לעלייה בביצועי ההגייה והמובנות.

תוצאות

ההתערבות לשיפור ההגייה של הילד הוצגה באורח מדורג, כאשר עלייה ברמת הקושי נעשתה בכל פעם שהילד הגיע לקריטריון המבוקש. עם כל עלייה ברמת הקושי נראית התחלה מאחוזי ביצוע נמוכים לאותו השבוע, ומשם עלייה הדרגתית בהצלחות. עם ההתקדמות בתוכנית, משך הזמן להגעה לקריטריון של 80% ויותר, התקצר.

סיכום ומסקנות

אימון בהגייה דרך חיקוי מילולי הוביל לשיפור ביכולות ההגייה ובמובנות הדיבור אצל ילד שאובחן עם אוטיזם. התערבות הבנויה באורח מדורג מבחינת רמת המורכבות הנדרשת, הוכחה כאפקטיבית. השיפור בהגייה תרם רבות להסתגלותו של הילד ולשילובו בסביבתו המשפחתית והחינוכית. בזכות מובנות הדיבור שלו, חל שיפור איכותי באינטראקציות החברתיות שקיים עם בני גילו ועם מבוגרים.